

Starogard Gd
TOW. Gr. P. "Szybski"
+ Grot v. Groth Leon
m. o. Reszke August

M: 1635 / 2583 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Grot Leon

J.M-1635/2583 Pom.

Starogard Gd. J.M. Gryf P.

I./1. Relacja k. 2 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

1) dot. L. Grot a k. 1 s. 1

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 10

VI. Fotografie brak

drował wraz z emigrantami
Kiedy w Europie środkowej
...

II. Delaja - Grot Leon

1. Inf. o życiu i działalności L. Grota
autorstwa Franciszka Kłopotowskiego,

reżpis oryg. z 30.05.1935

k.25, 1-2

Zarozim, dnia 30.05.1994.

Wpłynęło dnia 30.05.94
488/1994

W dodatku biograficznym nr 6 do Piuletymu Fundacji
w Archiwum Pomorskiej PK nr 2/22/94, z m-ca maja 1994,
na stronie 5, porusza się m.in. wspomnianych obywateli,
w odniesieniu do brona Grotta.

W sprawie samej mojej na piśmie ^{informacji} w dniu 24.05.94, -
w biurowej Fundacji, przedłożyłem w sprawie mi pewne fakty,
z życia Leona Grotta.

Dodatkowo - w odniesieniu do brona Grotta, proszę, podać
wspomniane dane, dotyczące tej osoby, a mianowicie:

1. Wiadomo mi, że w Szpitalu Samotaryjnym w miejscowości
Dzierżyno - położony na terenie Kartusy - Fidejow, pracuje jako
lekarz, bratania lub niestwierdzone brona Grotta, Tomicis, jak
wówczas nazywał się ten m. in. Hymniciana, zapewne moim
półbratem bliźniaczym, z życia i działalności brona Grotta.
2. Miałem nadzieję, jak również nie otrzymałem, aby ktoś z sąsiedztwa
orkutnia szkoła, na terenie powiatu kwilichskiego, w którym jako nauczyciel,
a ^{moim} ~~prywatnie~~ bratania szkoła, pracował do 1939 brona Grot, przynajmniej za
patrona tego bohaterskiego nauczyciela, który w bratalski sposób towarzyszył,
we wzajemnie śledzeniu w 50-tych latach Gdanskim, w sierpniu 1943, wiadomości
odbrat robie życie (powinno być), nie odbrat robie i nikogo. (Cela wzięcia,
w którym brona Grot odbrat robie życie, przylegała do celi, w której wzięcia
był w tym czasie, z mającej brona Grotta, niezyskiej siostry mojej siostryrodziny
brat Dominika Orlikowskiego /były wzięcia polityczny Stutthofu), który
niejednokrotnie mówił, o ostatnich dniach i chwilach życia brona Grotta.
Kona zmartłego brata Dominika (zyskiej siostry a miewska
w linii 24, ~~nr~~ 155, kod 84-223 linia woj. gdanskim).
Jako informacja uzupełniająca podaje, że bratowa - Helena

Orlikowska z.d. Milewycyke, siostra swego przysięgłego męża, 2
a mojego brata Dominika, udzielając w ramach istniejących
możliwości - z naradzeniem własnego życia, jemu oraz
innym w podobnym pomocy, przede wszystkim w formie
reymonu, na terenie "mieszek i miast", z której wiedza od
Stutthofu do bezopiek. - Wiem, że bratowa Helena Orliko-
wska posiadała ^{na firmie} podobną kowalnię, najprawdopodobniej
z egzemplarzem Komunistycznej za użyczenie pomocy
wzajemnie Stutthofu.

3. Pełniej podaj adres, swojego siostrzeńca i mieszkającego w Koszalinie,
mojego brata Józefa Kortowskiego - narodziła z zawodu,
absolutnie emeryta i inwalidą wojennego i kategorii grupy, jednak
sprawnego fizycznie i umysłowo. Brat Józef był
niezłaznym w starogardzie Głazarkim, w tym samym czasie,
w którym mieszkamy był tam Leon Grot. Z tego względu, że
osoba Leona Grot, była bratem z matką, gdyż Leon Grot
w latach 1940-1943 ukrywał się m.in. u domu moich rodziców,
w miejscowości Pruszkonia, brat obserwował i widział na apelach #
sp. porannych, jak Leon Grot, z powodu codziennego torturo-
wania, z trudem polokomywał obowiązujące chodzenie i poruszanie
się. Adres do brata jest następujący:

Józef Kortowski
ul. Turystów 87/12
75-005 Koszalin
(telef. 425020)

P.S.: Na podane wyżej adresy, (z ewentualnym powiadomieniem na miast) -
do bratowej Heleny Orlikowskiej oraz brata Józefa Kortowskiego, można
wyśłać pisma - prosimy pisać tylko Franciszka, o nadstanie na firmie
relacji, na temat brata Dominika oraz Leona Grot, ewentualnie
na inne tematy. Franciszek Kortowski - Pruszkonia

II. Materiały uzupełniające relację
- Grot Leon

1. art. Kozłowski Franciszek, Cichy bohater,
„Gryf Kościwierski”, nr 23/94, kserokop. k. 1 s. 1

Cichy bohater!

Pragnę opisać (prawdopodobnie dotychczas nie nagłośnioną) znane mi z autopsji, niektóre dane z okresu okupacji - dotyczące Leona Grota. Jego nazwisko wymienia Konrad Ciechanowski w swej książce (str.361) "Ruch Oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945".

Z zapamiętanych przeze mnie - związanych z Leonem Grotem faktach i zdarzeniach pragnę podać, że do napaści w 1939 r. Niemiec hitlerowskich na Polskę, Leon Grot był nauczycielem w jednej z wiosek na terenie pow. Kościerskiego. Wiadomo mi, że był członkiem Polskiego Związku Zachodniego. Sądzę, że Leon Grot ukrywał się od września 1939 r., do dnia aresztowania przez gestapo, które miało miejsce w sierpniu 1943 r., u rodziny Szcyców w Przytarni.

Leon Grot w latach 1940-1943 ukrywał się m.in. w domu moich rodziców w miejscowości Przytarnia - były pow. Chojnice. Ze względu na jego podeszły już wówczas wiek (około 50 lat), w naszym domu przebywał przeważnie w okresie zimy. W tym czasie był on moim - działającym w konspiracji nauczycielem. Leon Grot był członkiem oddziału partyzanckiego, którego dowódcą był por. Jan Szalewski pseud. "Sobol".

W dniu aresztowania, gestapo znalazło m.in. u Leona Grota podrobiony - fałszywy ausweiss, wystawiony na nazwisko Augusta Reszke. Wiadomo mi, że ausweiss ten Leon Grot otrzymał w naszym domu rodzinnym.

Leon Grot, pomimo okrutnego torturowania w czasie śledztwa w Starogardzie Gdań-

skim, nie zdradził nikogo, chociaż wiedział dużo - popełnił samobójstwo aby inni mogli żyć. (powiesił się w celi więziennej). Ostatnie dni życia Leona Grota są mi znane, gdyż w tym czasie "przebywali" w więzieniu śledczym w Starogardzie Gdańskim, moja Matka (więźniarka obozu koncentracyjnego w Stutthofie - w okresie od VIII (43 r. do IV/45) dwóch braci, szwagier i jeden kuzyn. Jeden z braci oraz kuzyn jeszcze żyją.

Nazwisko L.Grot figuruje w Kościerzynie, na tablicy poległych i zamordowanych w okresie okupacji - nauczycieli z tego terenu.

Wiadomo mi, że w szpitalu sanatoryjnym w miejscowości Dzierżąno - położonym na trasie Kartuzy - Żukowo, pracuje jako lekarz bratanica lub siostrzenica Leona Grota. Wymieniona zapewne może podać bliższe dane z życia i działalności bohatera.

Franciszek Kozłowski

IV/1. Korespondencja Fundacji dot.
Grota Leona:

1. Pismo Fundacji z 10.05.1999
do Elżbiety Grot, mpis kop. k. 1 s. 1

leona S. Grot

Toruń 1999 - 05 - 10

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

1

L.oh. 1054/APom/SP

Szanowna
Pani Elżbieto!

Przepraszam, że Panią obarczam dodatkową pracą i niepokoję, ale bardzo zależy mi na zgromadzeniu relacji o działalności konspiracyjnej p. Leona Grota, o którym rozmawialiśmy w czasie pobytu Pani w Toruniu.

Czy znalazła Pani wolną chwilę, aby uzyskać informację o siostrzenicy lub bratanicy p. Grota?

W interesującej mnie sprawie napisałam także do p. Józefa Weltrowskiego zamieszkałego w Gdańsku, który jest współautorem książki o Ks. Wryczy i, moim zdaniem, działalność Leona Grota powinna być mu znana.

Żeby Pani nie fatygować, proponuję kontakt telefoniczny i jeżeli można, to zadzwonię około 20. maja.

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku

.....*Skerska*.....

Ella Skerska

dokumentalistka Fundacji Archiwum
Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu

T: M-1635/2583 Pom.

Starogard

Cyrot Leon

✓ 1939. Marty informacyjne

k. 10

na klinice Grot nam wywiad
awersyjny 1944 w i a 1944 -
zichin a Starogardzinie pofestmit
i Małdy Samobójstwa, zily miedzi
Hortow.

Starogard 1

Grot prof z licencją w Terwie

mieste obcime w Wre Srom
adres pod Sobel

Janaki Roman, wykonalny w Klinice 1 tam
płykał on z Grottem 11 Koronki

X 43 - III 44

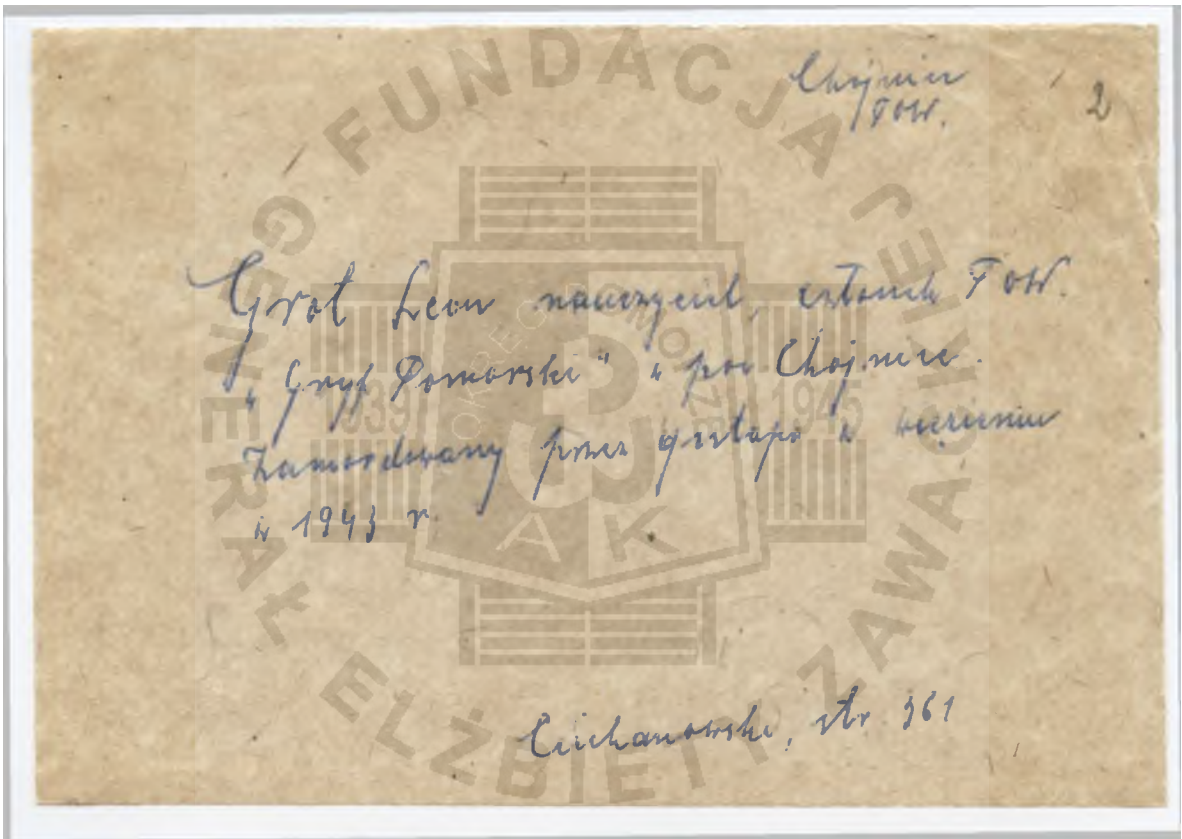
córka Prokopie Kromk była łpamiłk
miedzy Romanem a lein Koshum
(dotyca)

na Jarliatki Grot i Roman pisali artykuly o de
Leronyshingo

verte

nr Rimelshing Grot dowodzi Tomkiem „Gra-
basi” dokument, o którym ma Sombórne
Grot miał niepełni dowi, kobyli wydegi
dyskusje, panował zaręczony na wielki
zaufaniu organizacj (PFP?)

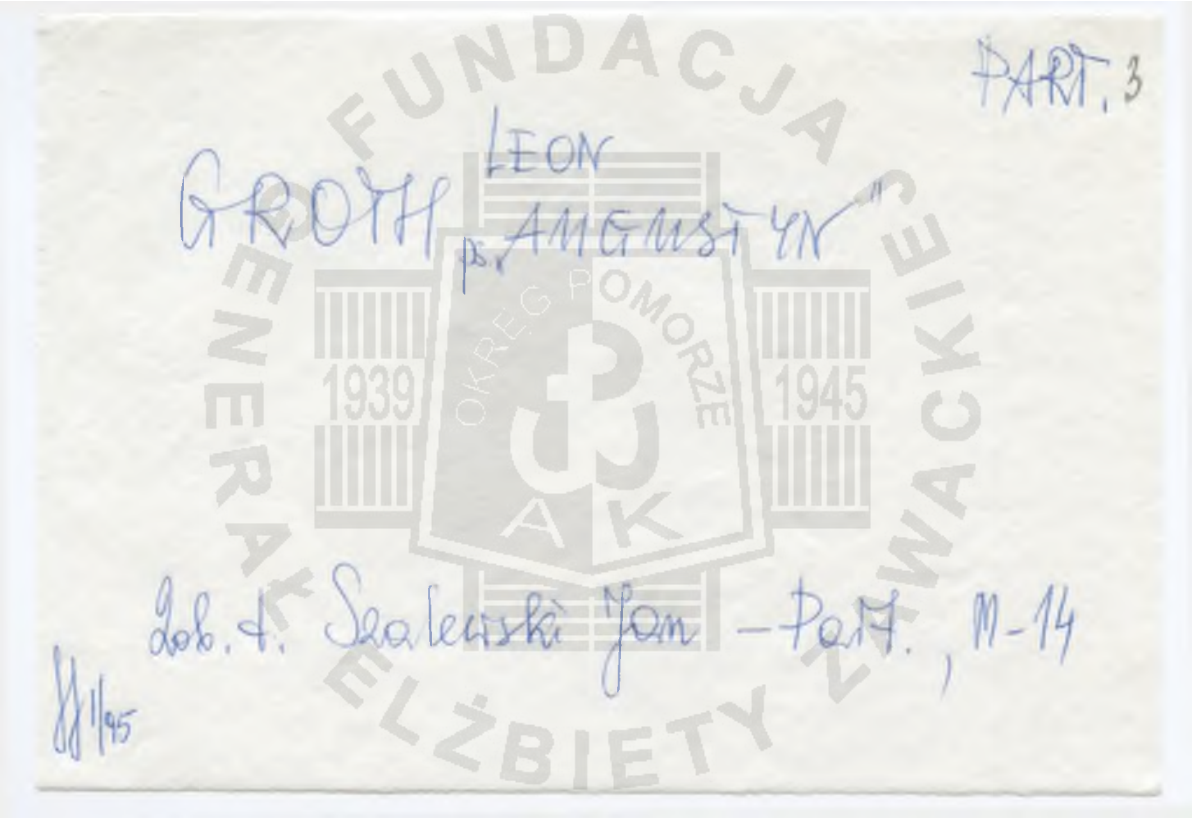

Chojnice
1944.

2

Grot Leon nauczyciel, ul. Mickiewicza 70H.
"Gryf Pomorski" i pamiątki z Chojnic.
Zamówiony przez grotę i rodzinę
w 1943 r.

Ciechanowski, str. 361

part.

KO Poln.
"Szyzki 103"
4

GROTH AUGUSTYN ps. "Reszka"
zob. Szmajder J. "Jedliny-102". Arch. AK,
B/26-89 s. 63

Żołnierz oddziału part. AK "Szyzki 103"
dowodzonego przez por. Jana Szalewskiego
ps. "Soból", "Szpak". Schwyłszy popełnił
samobójstwo.

A. Zak. 90

Groth Leon

stano gend 5

zob. Spis nazw Lubelskiego, t. 2,
dok. nr 18

Wł. X 113

Grot Leon

Głos węgierski

6

Z inspiracji menozyciela Seoma
Kleimschmidta (ukrywał się). G. L
Wszedł w skład nieformalnej
gr. konspiracyjnej wraz z bratem
Seome M. Pawtem, także menozy-
cielem, bierząc udział w Terakwach
gm. Dwieciany.

zob. SB. W. S., Terak 1996, cz. 2,

s. 92

WŁ x 113

a Grot Leon Chojnice - Tisz

7

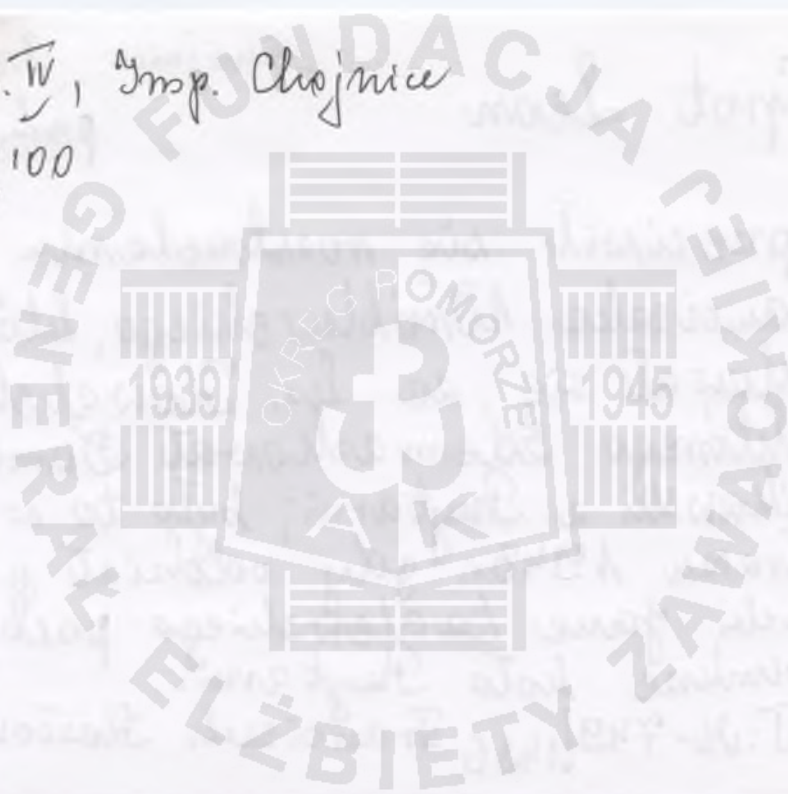
zob: Szalewski Władysław "Wspomnienia
działaczy Koszubieli" oraz
Sikorski S. August ~~Jan~~ Jan Szalewski -
- dwie pomorskie patriotki
informacja z relacji Rozowski Franciszek
T: M-749 z. IV/1 Imp. Chojnice

elz. VII 2000

a Crot Leon Chojnice Przejarnia
part. „Sąsiedzi” 8

Spreciwił się rozstrzeleniu
Franciszka Wróblewskiego, którego
podawał się za les. Kowalskiego,
a którego zdemaskował Dominik
Orlikowski z Przejarni; było to w
późnym 1943r. gdy oddziały party-
zanckie Jędrzejewskiego przebywał
w bunkrze koło Przejarni.
zob. T.M-749/1426 Franciszek Kozłowski
verte

cz. IV, Gmp. Chojnica
Wz. X, 100

Grot Leon
a

CHOJNICE_g

całonek TOW, Grot Pomorski⁴

206. Jan Keszubowski i służby specjalne
GESTAPO SMIEK UB... , aut. Gąsiorowski
Andrzej, Golanis 2008.

s. 148

s. 495

Ⓛ III '11

+ Groth Augustyn (Leon) ¹⁰
"Deszka" ¹⁰
Tren
OP PK
"Szybski"

- schyłany, popełnia samobójstwo,
zob. OP "Szybski" - dca Jan Szalewski.
zob. Materiały do dziejów Pomorskiego
Okręgu ~~z~~ WZ-PK, Toruń 2000,
s. 154

SM, x'10

Grot Leon

ZESKANOWANE

